

Diskussionsföreningen Tyst, Rödön. Föreningsarkivet i Jämtlands län.

1.
Protokoll hållet vid diskussions-
föreningen Tyst. sammantade i
Backen annandag påsk. den 7
April 1890.

§1.

På inbjudan af Olof Nilsson och Anders Pers-
son båda från Västutakalen, Anders Eriksson i Backen
m. fl. sammantade hos hemmansegaren Erik An-
driesson i Backen ofvannämnde dag ett par tiotal per-
soner af Kälens och Backens manliga ungdom i
och för öfverläggning om bildandet af en diskussions-
förening. Till ordförande att leda mötets förhand-
lingar utsågs Carl Granlund i Kälén.

§2.

På härom framställd fråga förklarade sig
de ^{nämnade} villige och intresserade för bildandet af en diskus-
sionsklubb i Kälén och fattades beslut att organisera
en sådan. Samtliga tillstädeskomna ingingo i
föreningen. Dessa voro:

Carl Granlund i Kälén,
Anders Eriksson i Backen,
Jonas Persson i Backen,
Per Larsson i Backen,
Olof Granlund i Flätträsen,
Magnus Larsson i Backen,
Olof Nilsson i Västutakalen,
Anders Persson i Västutakalen,
Anders Larsson i Kälén,
Jonas Persson i Böhle,
Per Persson i Kälén,
Eras Larsson i Backen,
Eras Danielsson i Kälén,
Olof Olofsson i Backen,
Nils Larsson i Backen,
Erik Larsson i Kälén,
Nils Larsson i Kälén,
Anders Andersson i Backen,

Per Olsson (den yngste) i Hälen
Lars Larsson i Hälen.

§3.

Bestöts att föreningen genast skulle välja en sekreterare med skyldighet att tjänstgöra i minsta tre-
ne möten och en skattmästare, hvilken tillvaldes för
ett kvartal, och utsågs till sekreterare genom omröst-
ning, undertecknad Per Larsson och till skattmästare
ihålligt målaren Jonas Persson i Backen. Dessutom
beständes en inträdesavgift för dem som nu ingått
och framtiden komma att ingå i föreningen till
25 örd, att till skattmästarens inbetalas, och egde skatt-
mästaren att efter godtyckande göra inköp af de
materialer som ansågs nödvändigt behöfliga.

§4.

Efter att föreningen här efter på förslag af Olof
Granlund döpts till namnet "Tyst" indennades af
Anders Persson i Västertälven som förslag till stad-
gar en afskrift af stadgarna för numera hvilande
Aspråsbökle diskussionsklubb, (hvilka stadgar i
bilaga N:1 bifogas protokollet) med ledning hvaref
upprättades och antogs följande

Stadgar för diskussionsföreningen Tyst i Hälen

§1.

Föreningens ändamål är att genom hållande af
diskussionsmöten m.m. arbeta för att medlemmar-
ne, sig själva till nöje och nytta, må komma till
insikten i och praktiskt lära sig att leda ett
möte eller en stamma, att hålla eller referera
ett anförande, att skrifva ett protokoll o.s.v., med till
ord att vara en loge, der man ömsesidigt sökte
lära och utpröfa sig i - såsom det heter - "parla-
mentarisk takt och ordning".

§2.

För att intagas som medlem i föreningen för-
dras att hafva fylt 15 år samt vara medborgerligt

förtroende jemte god frejd och förståndstrostning; som inträdesavgift inbetalas till skattmästaren 25 örd. — Inga fruntimmer få ingå i föreningen.

§ 3.
Den som vill ingå i föreningen skall derom ingifva ansökan till föreningens ordförande, och bestämmu motet sedan om han får intagas.

§ 4.
Föreningen utser till hvarje nästkommande möte en ordförande och en vice ordförande, och har ordförande att mottaga de till diskussion inlemnade frågorna samt leda förhandlingarne, framställa propositioner samt befasta mötets beslut med klubbstäm.

§ 5.
För förändr af protokoll utser föreningen en sekreterare, hvilken bör såsom sådan i minst henne möten tjänstgöra.

§ 6.
Skattmästare, som väljes för kvartalet, skall handhafa föreningens medel samt förvalta dem till kvartalets slut.

§ 7.
Utses en vaktmästare, som har att tillse att ingen utom föreningen inträder sedan mötet är öppnadt.

§ 8.
Vid hvarje föreningens möte tillåtet hvarje person, som äro skyldiga att till nästa möte uppställa, minst en fråga hvar som förslag till discussionsamnen för detsamma efterföljande möte. Dock egn hvar och en tacksam rätt att, antingen genom en för ändamålet särskildt inlämnad s. k. språklada, hvilken öppnas, vid hvarje möte, eller direkt till föreningens ordförande inlemn frågor till diskussion. Det tillkommer föreningen att vid hvarje möte besluta hvilka frågor vid nästföljande möte böra diskuteras.

§ 9.
Hvarje medlem yttrar sig minst en gång under hvarje möte för undvickand af botu som erlägges med

10 öre för hvar gång sådant öfverträdes.
§ 10.

Medlem som begagnar lägt, ohöfviskt och opas-
sande tal samt använder ohöfliga ord mot viss person
ellu vägrar lyda när ordföranden kallar till ordning,
pligtfullas för hvarje sådan förseelse till höget 25 öre.
§ 11.

Föreningen bestämmer vid hvarje möte när och
hvar efterföljande möte skall hållas, hvilket beslut af
protokollet införes.
§ 12.

Föreningens medlemmar äro strängeligen för-
bjudna för baktal och att för utom föreningen stå-
ende yttra hvad inom föreningen förhåper eller
talande och kritiska den ena och berömma den
andra.

Dessa stadgar förbundo sig de närvarande medlem-
marne af föreningen att noggrant efterfölja, hvilket ge-
nom en särskild egenhändigt undertecknad förbindelse,
som i bilagan N:o 2 hosföljer, bekräftas.

§ 5

Förstogs val af ordförande, vice ordförande och vakt-
mästare sk utöfades hertill: till ordförande Magnus
Larsson i Backen och till vice ordförande Per Nilsson i
Kålen samt till vaktmästare Edus Danielsson i Kålen.

§ 6

Beständes att föreningens nästa sammantade skall
hållas lördagen den 13 innemånad April kl. 4 e. m. hos
Erik Andersson i Backen.

§ 7

Bestöts att det skulle utses tvänne personer med
skyldighet att intomma med förslag till diskussions-
frågor att dröftas vid nästa möte och blefvo hertill
utredda Olof Granlund och Anders Larsson båda från
Stattersen.

Till frågouppställare, som hade att i enlighet med
föreningens stadgar, till samma möte intomma med

frågor för det dyra efterföljande uträkningen Olof Nilsson
i Vesterkålen och Anders Persson i samma by.
Nästa upplöstes mötet.
Balken som ovan

Carl Graulund

Per Larsson

Ordförande

Sekreterare

Justera ut af:

Hofskålen Vesterkålen

Per Persson Kålen

Wid föreningens möte i Vesterkålen lördagen den
6te Juli 1890 beslöts att såsom tillägg till föreningens
stadgar införas följande § 13.

Hvarje medlem, som från föreningens möte uteblifver
i sex månader, utan att derom hos föreningen göra
sinnvalen blifver efter denna tid, räknadt från det
möte han sist beviljades, ur föreningen utskutten.

Protokoll hållet vid diskussions-
föreningens Tyets möte i Backen Sön-
dagen den 13 April 1890.

§1.

Förrättades upprop och voro föreningens samtliga medlemmar närvarande med undantag af Olof Granlund och Anders Larsson från Slätteråsen, Jonas Persson i Böke samt Lars Danielsson och Lars Larsson i Kålen, den sistnämnda på grund af anmäldt giltigt förfall.

§2.

För intagning i föreningen hade följande personer anmält sig, nämligen A. Johansson i Årsson, Simon Nilsson i Vesterkålen, Simon Orell i Kålen samt J. Linn i Backen, och hvilades samtliga intride.

§3.

Upplästes och godkändes det vid föregående möte hållna protokoll.

§4.

Uppläste ordföranden de till föreningen, dels anonymt genom den s. k. språktäcken, dels af enskilda föreningensmedlemmar frivilligt inlämnade diskussionsfrågor, (de utsedda frågoupställarna, som hade att inkomma med ämnen att dryftas vid dagens möte, hade, tillika med att de ej infunnit sig eller anmält förfall, ej heller - till allas förvåning - besvarat sig med att insända några frågor) och beslöts att samtliga, så långt tiden tillät, skulle dryftas i nedanstående ordning.

Diskussionen vidtog nu öfver 1^{sta} frågan, hvilken lydde: Skall föreningen låta anskaffa någon prisbillig skrift, som afhandlar huru det bör tillgå vid ett diskussionsmöte eller annat sammantide?

På frågan yttrade sig flera talare, hvilka alla voro för att föreningen anskaffade någon lämplig skrift i detta ämne. Som motiv härfor framhölls att de flesta af medlemmarna säkerligen ännu hade föja nilla på huru det vid ett sammantid enligt gällande ordning bör tillgå, och det vore därför behöfligt, ja måhända alldeles nödvändigt för föreningens be-

stånd att man sökte förskaffa sig litet mera kinnedom
 här. Det vore fullt befogat att det af föreningen an-
 skaffades någon skrift i det som närmast rödde före-
 ningen. Detta vore också ekonomiskt, då många genom
 ett exemplar kunde inhämta upplysningar. — En talare
 förslög att föreningen anskaffade några exemplar af en
 af studentföreningen Verdandis småskrifter, benämnd Om
öfverläggningar och beslut, pris 10 örd exemplar. Ensam
 namnet Verdandi, yttrade talaren, borde vara en borgen
 för att boken vore god; Verdandis småskrifter vore dessutom
 på det bästa rekommenderade för många man af flera
 framstående tidningar, och då priset äfven vore så lågt
 som 10 örd torde äfven kassan vara nog stark för en dylikt
 utgift. Yttrade derfor att föreningen beslutade sig för att
 anskaffa 3re u. af öfvannämnde skrift.

Detta förslag blef antaget och var frågan här-
 med äfven besvarad. Skattmästaren vildtalades att
 låta anskaffa dessa exemplar.

2de frågan göd: Bör föreningen besluta sig för
att prenumerera på någon lämplig prisbillig tid-
ning, att finnas till hands på föreningslokalen och
erbjudas bland föreningens medlemmar, och i så
fall hvilken?

Diskussionen i denna fråga blef helt kort. Ingen fann
 det lämpligt att föreningen anskaffade någon tidning.
 Det kunde visserligen kännas bekvämt att på förenings-
 lokalen ha en tidning, men en tidning som fölle alla
 i smaken vore svår att finna; det vore bäst att hvar
 och en, som så önskade, inställde prenumerera på den tidning
 han ville. Dessutom fölle det sig svårt, då föreningen inte
 hade någon beständ lokal, att på tidningen det den
 skulle. Nej, spara på den lilla kassan! ropade alla.

Svaret på frågan blef att Tyst² för närvarande
 inte borde eller skulle anskaffa någon tidning.

3de frågan: Borde föreningen vid tillfälle
arrangera något öppet möte till hvilket anskaffa-
des någon lämplig talare?

vore meningarna ej heller något delade. Af denna

orsak och för att icke få protokollet så långt referera vi
ej heller i denna fråga hvare talares anföranden, utan nöj-
oss med att endast i korthet sammanfatta diskussionen.

Sedan flera af tillbakå hade föreningar af alla
slag i snett sagt hvare by här bundt omkring funnits,
såsom t. ex godtemplar- och blibandsföreningar, landtmann-
föreningar, diskussions- och västhusföreningar et. et. Ofta
anskaffade dessa föreningar tillfälliga talare, samt orade
starkt vitt och brast. I Kalen hade det varit såsom
"döden i grytan". Kalaborna hade varit aldeles trilla ^{och onöfliga} för
alla dessa ramma, lifligt spelande föreningsvinder, i öfriga
stämmade med sitt namn hade de varit fullständigt kalik.
Men nu, gudance vare lof! hade andarne antligen bör-
jat vakna ur sin sömn, den milda väisolen hade börjat
smälta äfven dessa stenhårda, förhårdade hjertan. Tyst,
fast ännu oansenlig såsom en spid planta, hade öppet
upp. Men Tyst borde icke städse gå och kånge kufu-
det. Nej, han hör något ljud af sina äldre bröder. Någon
lämplig talare för föreningen ved tillfälle anskaffa, det
stärker föreningen och kånge upps kånget. Vi böra tänka
på den saken.

Är talades och så beslutades.

Föreningens medlemmar voro alla lifligt intresserade
för att någon talade anskaffades, men det ansågs ännu
för tidigt att företaga några dylika åtgärder. Det bestäms
att frågan skulle läggas till handlingarne för att
framdeles återupptagas. - Detta blef mötets svar på fråga.

Till sist dryftades 4de frågan, hvilken hade för-
jant lydelse: Hvilket anses vara fördelaktigare att
köpa nya varor, eller att å auktioner inköpa gamla
slötta sadana för godt pris?

I frågan begärdes ordet af:

Karl Svanlund i Kalen, hvilken yttrade: Vist vore
det fördelaktigare att köpa nya varor för dem som,
utan att sätta sig i skuld därför, dertill hade medel,
det blefve med tiden billigast. För de mindre bemöda-
lade ätte kunde det vara lika fördelaktigt att för
billigt pris anskaffa begagnade varor. Detta vore bättre

and att köpa nytt välgjordt arbete och derfor sätta sig i skuld.

Lars Larsson i Backen instämde.

Anders Persson i Vesterkålen ansåg det omöjligt att säga hvad som vore fördelaktigare. Betalade man hvad varorna vore värdt handlade man i begge fallen lika fördelaktigt.

För Larsson i Backen trodde att det för den ena kunde vara lämpligare och fördelaktigare att köpa nya varor, för en annan åter möjligen fördelaktigare att köpa billigare och begagnade, dock icke på samma grundar som en föregående talare. Vore det fördelaktigt att köpa billiga varor för den fattige, så borde det äfven vara det för den rike, med förutsättning att varan skulle användas till samma ändamål. Om man använde de lånta eller egna pengarna borde man i begge fallen handla lika. På annan grund byggde han sitt påstående. Om man endast för någon kortare tid ämnade bosätta sig på någon ort vore det, för den som mera såge på sin kassa and sin stat, kanske lämpligare att köpa billigare varor, hvormed man nöjaktigt kunde rida sig, emedan det, om man antecknade nya varor till högre pris, ^{det} kunde inträffa att, då man ville realisera sina varor, men ej på långt när finge betalt hvad varan vore värd. Vore de billiga de de köptes viskunde man mindre.

För dem som ämnade bosätta sig för längre tid vore det utan tvifvel bättre att köpa nya. Man kunde då helde blifva i tillfälle att anskaffa lämpliga varor, som bättre fylde sitt ändamål, äfvensom derigenom insparde tid i det man kunde slippa att så ofta företaga nya inköp.

Olof Nilsson i Vesterkålen yttrade sig i samma anda som Anders Persson. Han ville icke afgifva något bestämt svar. Dock antydde han att han tygte stort förtroende för solist arbete.

Målaen Jonas Persson i Backen yttrade: Perssoner som skulle sätta bo, men ej hade pengar och ej heller fingo låna några sådana, så att de kunde

ko² nya artiklar måste naturligtvis åtnöja sig med billiga föret begagnade, annars bli de ju rutan.

Den egentliga diskussionen var härmed avslutad.

Mötet beslöt att diskussionen skulle få utgöra som på ~~den~~ frågan.

§5.

Inlemnade de utsedda frågoupptällarna följande frågor som förslag till diskussionsämnen vid nästa möte: 1° Anses det ekonomiskt fördelaktigt att använda konstgjorda gödningsämnen?

2° När anses rätta tiden för en yngling att ingå äktenskap? (Olof Nilsson)

3° Kan arbetarens ekonomiska ställning förbättras genom införande af 8 timmars arbetdag?

4° Skulle ej föreningsmedlemmar ingå i vår församling? (Anders Larsson)

och beslöt att de alla skulle sättas på föredragslistan för nästa möte, men skulle 1° och 4° frågan dryftas först.

§6.

Till ordförande för nästa möte valdes Lars Larsson i Båken och till vice ordförande Carl Granlund i Kålen.

Till frågoupptällare, att inkomma med frågor till nästa möte utsågs Olof Granlund och Anders Larsson från Slättåsen, och som de icke voro närvarande anmodades en person att underätta dessa sistnämnda hiom äfvensom delgifva dem föreningens känslor öfver fullgörandet af deras sed. nästa tjänstemannareport.

Beständes att nästa möte skulle hållas hos Lars Nilsson i Kålen Söndagen den 20 innervandande April kl. 4. v. m.

Mötet förklarades härmed avslutadt.

Som öfren

Magnus Larsson

Ordförande

Justerat

P. Larsson

Sekretess

Anders Erickson Båken

Nils Larsson

Kålen

Protokoll vid diskussionsföreningen Tyst's möte i Kålen Söndagen den 30 April 1890.

Vid anställt upprop befunnos alla föreningens medlemmar närvarande med undantag af A. Johanson i Slissman, Per Olofsson (den yngste) och Lars Larsson i Kålen, den sistnämnde på grund af häns giltig orsak.

Anmälde sig och intogs följande personer i föreningen: A. F. Bengtsson i Vesterkålen, Magnus Larsson i Kålen och Anders Fogdberg i Kålen.

Justerades det vid föregående möte förda protokoll.

Konferens vidtog diskussion öfver de för detta möte bestämde frågorna.

1de frågan hade följande lydelse: Anses det ekonomiskt fördelaktigt att använda konstgjorda gödningsämnen?

Frågan inleddes af den uppställare

Olof Nilsson i Vesterkålen, hvilken yttrade. Det vare en bekriktad jordbruksrätt som lydde: "inga skördar äro så dyra som de svaga." Jordbrukarens förnämsta sträfvan borde sålunda vara att söka erhålla rika skördar, men för att det kunna vare det ett hufvudsämbete att åkvara val gödmedel. Vi få efter vära hursåsom gödmedel, och denna vare nog af alla den bästa. Men tillgängem dessa vare begränsad. Det användes äfven s. k. konstgjorda gödningsämnen. Huru hämmad menades, torde tal. vara att för allmänt betant för att terfa någon redogörelse. Men dessa gödningsämnen vare dyra. Vore det fördelaktigt att använda dylika? Kanste man borde nöja sig med hvad man gjiff hade och hålla sig till s. k. naturgödsel. Vile höra medlemmarnes mening i denna fråga.

A. F. Bengtsson i Vesterkålen framhöll att man

ofta ike skotte naturgödseln på ett rätt sätt. Vilde säga lite om huru hinvild borde tillgå. Man borde ej lägga gödseln så ut vinnur och musten i densamma finze vättnes ur och vinna bort, ej heller vid kompostering använda för mycket myra. Lade man gödselstäderna eller komposterna så att urinvattnet finze vinna bort handlet men lika som om man gjord sig en smörgås, men late smöret smälta och vinna bort. Skotte man naturgödseln på ett rätt sätt ansåg tal. att den skulle drifva nästan lika bra som konstgjorda gödningsämnen.

Olof Nilsson i Västrikalen påpekade att föregående talare utan tvifvel uppfattat frågan orätt. Det voro had fråga om huruvida det voro ekonomiskt fördelaktigt att använda konstgjorda gödningsämnen, ike om tvifvelket voro bättre att använda dylika eller s. k. naturgödel.

Magnus Larsson i Backen ansåg att ifall tillgången på naturgödel är knapp kunde man äfven behöfva använda konstgjorda gödningsämnen. På myra bär det sig nog att använda dylika på härdjord bad det sig samre.

Olof Granlund i Stallerås instämde med Magnus Larsson. Dylika gödningsämnen användes med olika fördel på olika jordminur.

Pu Persson i Kalen. Töke blott på myrjord utan äfven på härdvall, antingen de användas enbart eller tillsammans med vanlig gödel, bär det sig att använda här för lampliga konstgjorda gödningsämnen. Det had flera fördelar.

Olof Nilsson instämde med föregående talare och tillade att det ett är nog gikt an att använda blott och bart konstgjorda gödningsämnen, men borde man de äret djupa gödela med vanlig gödel. Åken borde ike blott tillföras näringsbeständighet, utan äfven myllbildande ämnen och sådana finnos ike i konstgödnings, men väl i naturlig gödel, myra s. d. På myrjord gå det dock använda endast konstgjorda gödningsämnen under längre tid.

Magnus Larsson i Backen ville framhålla att han visserligen ansåg det lörande att använda konst-

gjorda gödningsämnen äfven på härdjord tillsammans med naturgödsel, dock ej enbart emedan det då blefve för dyrt, äldenstund konstgjord gräfvaktigt gödsel vore nog så kostbar. Att använda fosforsyrehaltiga gödningsämnen såsom superfosfat, benmjöl o. d. som biqöning på härdjord vore nog fördelaktigt, enad siden härigenom mögande fortare, kornen blefve tyngre m. fl. fördelas.

Mötet beslöt att diskussionen skulle få utjorda som på frågan.

Man öfvergick man till frågan: Varför få ej fruntimmer ingå i vår förening?

Diskussionen i frågan öppnades af frågans uppställare Anders Persson i Vesterkalen hvilken ansåg det oriktigt att fruntimmer ej finna ingå i föreningen. Fruntimmerna voro lika tappre som männen att diskutera. Tal. sade sig ej hafva kunnat finna något rimligt skäl mot att fruntimmer borde få intagas.

Olof Granlund: Ten 8 af föreningens stadgar står att inga fruntimmer få ingå i föreningen och detta ansåg tal. vara skäl nog.

Anders Persson sade sig väl veta af detta stadgande, men såsom varande frågans uppställare sade han sig hafva tänkt dess mening vara: på hvilka grunder hafva vi minne antagitt en dylikt förslag.

Karl Granlund: Hvad som häd inom föreningen kommer att dryftas bli nog med all sannolikhet hufvudsakligen politiska spörsmål, och det torde icke vara hvarken nödvändigt eller behöfligt för fruntimmer att häd sig hysiga sådana saken, emedan de deraf knappast torde hafva någon vidare nytta. Det kunde nog hända, till tal, att någon fråga rörande fruntimmerspörsmål inom hus äfven komme att dryftas, men det torde dock ej blifva många. — Dessutom blefve det uten tvifvel svårt att få fruntimmerna att hålla tyghetslöftet: de äro i allmänhet avvaldhetiga af sig.

Anders Persson gerimåtte häremot: Det vore ju frutt för föreningen att diskutera hvilka frågor som helst. Tretios fruntimmer så kunde vi väl ej

rika dem samma rätt som vi att bestämma hvilka frågor som skulle behandlas. Sålet att fruntimmerna vore mera spvallekta: ga ad männu² vore ej heller sant. Fruntimmerna vore juust ut lika² atla som männu².

Karl Granlund viskoll och försvarad sinu partändu.

Mål. Jonas Larsson i Backen instämde med Karl Granlund.

Fruntimmerna vore noz i allmänt spvallekta.

Olof Granlund: Att fruntimmerna icke få ingå i sin förning stä gä tydligt i stadgarna och nad dessa en jäg av antagna mi de val och gälle.

Magnus Larsson i Backen framhöll att stadgarna noz ginge andra om vi derom blefve ense. - Ansåg att det noz äfven kunde vara bra att fruntimmerna vore med. Hånkte man dä skulle skippa att medlemmar vore frånvarande från sina möten, fruntimmerna vore kanske något sön dryg.

P. Larsson i Backen framhöll att föreningen, enligt dess stadgar, icke hade till egentligt mål att genom diskussion söka uppbygga sina medlemmar i skilda ämnen såsom slöjd, jordbruk, politik, religion o. d., utan vore dess hufvudsakliga uppgift att vara en liten parlamentarisk skola där man onsesidigt sökte lära sig att hålla en anförande, att leda en möte, skriva ett protokoll o. s. v. Kvinnorna i närvarande tid sysselsätta sig i allmänt icke med dylikt, det tillhöri männu. Nuru det i en framtid komme att blija ville tel. icke intäta sig i några gissningar om, men han betvivlade att en samhällsordning där kvinnorna i allt komme att gå i hand med männu skulle antagas medan vi lefde. Frödde därför att kvinnorna i närvarande tid hade jagat nytta af att lära sig sådant hvarom hand ad präga. Det vore bättre att de lärd sig andra saker. An sig betta vara skäl för att fruntimmerna ej få ingå i förningens.

Diskussionen i frågan avslutades med uppläsandet af ett till sekretariatet insändt, af Karl Horstig, förningens ledam, bidrag af tillfällig sekretariatets understödd skamtramt inlägg i frågan, hvilket i bilaga N° 3 bifogas.

Nej resolution antogs icke, utan skulle diskussionen få utgård svar på frågan.

3de frågan: När anses rätta tiden för en yngling att ingå äktenskap?

Blef diskussionen sådelt liflig, men tyvärr afven ut för lång för att kunna något fullständigare refereras.

Alla talare tycktes vara ense om svårigheten att bestamma en för alla lämplig ålder för ingående af äktenskap, hvorn och en bestämd för sin egen del sjelf best tiden när det vore lämpligt. Dock framgick af diskussionen att man ansåg 25 a 30 års ålder för männen i allmänhet vara tjenligaste tiden. — En talare uppstälde som villkor för äktenskaps ingående att man borde hafva varit stadgad, älder, vara frisk och sund och att en uppriktig kärlek kontrahenterna emellan vore råderande — vilken en ögonblickets kärlek, utan en kärlek som vandra hela lifet igenom. Häromot invände några talare, dels, att den äktenkapliga kärleken äfven borde bindas med trohet. (en god del af diskussionen vorde sig hirom, ehuru det väl egentligen ikke hörd till frågan) dels, att man borde innan man inginge äktenskap, vara i någotlunda god ekonomisk ställning, emed det lätt kunde inträffa att mannen eller kvinnan blifva sjuka. Huru skulle det då gå om man till på köpet hade en stor barnskara att försörja? Den förstnämnda tal. anförde häromot att äktenkapet vore en råder ypperre till arbete att det nog ginge, och skulle de de som ikke komme i god ekonomisk ställning aldrig få gifte sig! Det gifves många exempel på att personer som forut varit riksvärdiga och elärdiga blifva sedan de gift sig helt annorlunda: sparsamma och arbetamma. — En spjufor invände mot detta tal att det för dylika personer vore farligt att ingi äktenkap, de kunde derigenom blifva så arbetssamma att de arbetade öfver förmåjan och ädroge sig någon sjukdom.

Diskussionen skulle få utgå som på frågan.

4de frågan lydde: Huru arbetarens ekonomiska ställning förbättras genom införande af 8 timmars arbetstid?

Det framhölls att 8 timmars arbetstid nog vore till nytta för arbetarna, emedan den derigenom blifvit

annat kunde erhålla jemne arbetsfortjenst, ja tillfälle att
inhemta bokliga allmännyttiga kunskaper samt mindre
riskera att vid helsevidrigt och strängt påkostande arbe-
te få sin hela förstånd. Å andra sidan påpekades
som skäl mot en dylik lag (frågan uppfattades såsom rö-
rande lagstadgar ej priviligier & timmes-dag) att härigenom
skulle uppträda svåra olägenheter för arbetsgifvare, synner-
ligast jordbrukare att få arbetet utfört med det påför-
skades, men lycktes man vara af den åsikten att en lag-
stadgad 8 timmes arbetsdag, om den vore befogad, tullet skulle
vara lämplig för fabriksarbetare, synnerligast om arbe-
tet vore af den beskaffenhet att det vore skadligt för
helsen. Att förstå sin helse vore äfven att skada
sin ekonomi.

Liksom i föregående frågor afgafs i denna ej
heller någon resolution utan skulle diskussionen få
utgård väret.

§ 5.

Inlemnade Olof Granlund och Anders Larsson
Slätterisen i egenkap af frågoupställne två sitt
förslag till diskussionsämnen, hvilka i bil. N: 4 och 5 hos.
följa, och besluts att af dessa följande frågor skulle
ämnas vid nästa möte, i nedanstående ordning:

- 1° Häfve tidningarne i någon mån bidragit till folk
upplysningens höjande, och om så är på hvilket sätt.
- 2° Häfve tullvännerna uppfyllt sitt löfte till arbetarna
mot afseende på mera arbete och större afloning? (O. G.)
- 3° Är statsprästen nödvändig för ett upplyst folk?
- 4° Är embetsmännen att anses såsom folkets herrar,
eller som dess tjennar? (A. L.)

§ 6.

Till ordförande för nästkommande möte valdes
Olof Skilsson i Västertälje med 13 röster. Olof Granlund
erhöll 6 röster.

Till vice ordförande för samma möte utsågs enhälligt
Anders Larsson i Backen.

§ 7.

Till sekreterare efter härpå följande tvenne möten

valdes Simon Nilsson i Vesterkalen med 7 röster. Närmast
i röstetal var Olof Nilsson i Vesterkalen med 5 röster.

§ 8.

Förtogets val af frågningsstället för nästa möte och
utsågos här till Carl Granlund och Nils Larsson i Kalen.

§ 9.

Nästa möte kommer att hållas Söndagen den 4 Maj.
kl. 4. m. hos Nils Nilsson i Vesterkalen.

Som öfvan

Lars Karafors Bäckan

Ordf.

Uppläst och godkändt.

P. Larsson i Bäckan
Sekrutaran.Magnus Larsson Bäckan
Jonas Persson Bäckan

Protokoll vid diskussionsföreningens Tysts möte
i Skålen Lördagen den 4 Maj

1890.

§ 1.

Anmälde sig och intogs följande personer i föreningen: Per Olsson Öster Skålen, Eric Olsson Öster Skålen.

§ 2.

Vid anställt upprop befunnos alla föreningens medlemmar närvarande med undantag af Mrs Larsson, Erik Larsson, Per Olsson, Lars Danielsson, Lars Larsson alla från Öster Skålen, St. Johansson Lissmon, Nils Larsson, J. Thren begge från Backen, Anders Larsson och Magnus Larsson begge från Skålen, samt Olof Granlund Klätterassen.

§ 3.

Justerades det vid föregående möte föda protokoll.

§ 4.

Härefter vidtog den egentliga diskussionen, hvarvid man beslöt att först diskutera en anonymt inlemnad fråga af följande lydelse:

Böva föreningens medlemmar besöka det kommande husförhåret eller icke?

Af diskussionen framgick att man ansåg husförhåret af ringa eller ingen nytta. Dock var man i denna fråga så att säga af trene åsikter. En del ansågs att för fullvärdigt folk katekesläsningen blott en tidspillan, ty de hade andra saker att tänka på; men för barn deremot och i synnerhet för sådana, som icke hade råd att nöjaktigt bevista skolan, och som det tillika är stadigt, att man, för att kunna få konfirmeras, måste bland annat kunna de fyra väknesätten i hela tal, kunna läsa redigt inman till och stapva någorlunda rätt, så kunde det ej vara en vägen, att äfven utom skolan få påminnas sig åtminstone katekesen. Motemot tvände man, att om det icke vore nyttigt för fullvärdigt folk, så vore det ej heller nyttigare för barn, ty lär man sig ingenting på skolan, så icke lär man sig något genom husförhåret. För öfrigt så skola småskolebarnen hafva ett förhör hvar fjortonde dag. En talare ansåg, att äfven fullvärdigt folk borde gå dit,

nytt som icke hade gånget, som det afhandlades, så föll det af sig
sjelft, att han, om han hade tid, skulle gå dit, men afven den, som
icke trodde, kunde likväl gå dit, ty han finge derigenom sin sam-
gång ett någ, som han kunde få ett mål för sin kritik.

Discussionen skulle utgöra svar på frågan.

55.

Härefter öfvergick man till de för detta möte be-
stämde frågorna, af hvilka den första hade följande lydelse

Hafva tidningarne i någon mån bidragit
till folkupplysningens höjande och om så är på hvilket sätt

Som frågans uppställare icke var närvarande, så begärde
förs ordet af

C. Granlund, hvilken ansåg, att tidningarne i ganska my-
bidragit till folkupplysningens höjande, men dock mest för arbetarna
och orsaken dertill var den att tidningarne äro billigare än böcker;
men sättet hvarpå de bidragit till folkupplysningen, vore,
trodde han, icke så godt att bestamma, om icke till en del der-
genom, att de lämnat många goda råd.

Per Larsson tackade framhöll, att tidningarne kunde tillrä-
vid en, som är ute och breser omkring, ty man kunde genom dem
blifva bekant på olika orter, tillika finge man genom dem lära
våde stora och små saker. Vidare trodde han, att tidning
i hvad gren helst, antingen de afhandlade jordbraks-, industri- eller
politiska eller andra frågor af hvad slag som helst, äro nyttiga,
ty en hufvudsak dock att man genom dem får lära sig, att det
finns lagbundenhet i naturen.

C. Granlund påpekade, att synnerligast de tidningar, som
afhandlade riksdagsförhandlingarne, vore till stor nytta.
Han instämde med den föregående talaren, att hvilka tid-
ningar som helst vore till nytta, ty sade han: ingenting är
till skada, blott man använder det rätt.

Per Larsson komplimenterade sitt yttrande, att alla tidna-
ar äro till nytta fast i mer eller mindre grad. Tills tillika påmin-
om ett ordspråk, som säger: ingenting är så nyttigt, att det icke ej
finnes något, som är onyttigt, och ingenting är onyttigt, att det icke ej
finnes något, som är nyttigt. Härefter var den egentliga discussionen

Någon resolution antogs ej, utan skulle discussionen utg-
sva på frågan

2de frågan: Själva tullvännerna uppfylla sitt löfte till arbetaren med afseende på mera arbete och större aflöning?

Om denna fråga uppstod en ganska liflig diskussion, allt för lång för att kunna relatera ordagrant hvarje talares yttrande. Strikhandllarne ansågo, att protektionisterna ingalunda uppfyllt sitt löfte att gifva arbetaren mera arbete och större aflöning. Först om hade arbetarens ställning försämrats. Ty, då det hvarken blifvit större aflöning eller mera arbete och priset på lifsförnödenheterna stigit, så måste det vara tydligt, att man blott tagit ett steg till ett sämre. För större jordbrukare kunde tullen visserligen vara till nytta, men för de mindre däremot och detta i synnerhet i Norrland, hade tullen blott varit fördelbringande. I fall det någons ^{gärn} blifve större aflöning, så borde det på tiderna. Protektionisterna däremot trodde att tullen ännu icke gjort någon skada, ty det hade efter tullens införande varit misväxtar nästan öfver hela landet och detta kunde man väl ej tillskriva tullen; fastän man skulle tullen medföra en förbättring. Jordbrukarna skulle genom tullen blifva eggade, att mera arbete på sin jord än hittills, då de fingo lättare afsättning för sina varor och mera betalt än hittills. Som följd häraf skulle blifva, att det blifve arbete för flere arbetare och på samma gång större aflöning.

På talade man i hufvudsak fast här betydligt afkortadt.

Protektionisterna syntes utgöra minoriteten, ty mötet beslöt, att frågan skulle besvaras med nej.

3de frågan: Är statspresten nödvändig för ett upplyst folk?

Som afven i denna fråga frågypptällaren ej var närvarande, så begärdes först ordet af:

Granlund, hvilken trodde, att statspresten nog kunde vara nödvändig afven för upplyst folk, ty han hade vissa sysslor såsom barndags nattvardsgång, mantalskrifningar, et. c., som han måste sköta. Däremot ansåg han allt för stor. Den borde medföras något, och i stället öka folkskollärarens.

Jonas Persson i Böle, framhöll, att om man tillhörde t. ex. baptisterna eller någon annan sekt man likväl måste betala skatt till statskyrkan, ansåg därför statspresten ej nödvändig för ett upplyst folk.

Peter Larsson i Backen ansåg, att för ett upplyst folk borde ej

någon statsprest fimas; med gaf tillval, att saken kunde ha sina två sidor, i
att somliga anse religionen som en god moral; trodde för sin del dock
statskyran i en framtid komma att reformeras, men att alldeles
taga den gång ej an.

Diskussionen skulle öfven i denna fråga få utgåva svar

4de frågan: Äro embetsmännen att anse såsom folkets her
eller som dess tjänare?

I denna fråga var man nästan alla utan undantag
om, att tjänstemännen i verktygheten, äro folkets tjänare, fast
vilja anse sig såsom herrar. Det är nämligen folket, som från be-
valde dem och de således, såsom valde och aflönade af dem, måste
vara deras tjänare, fast tillval i många fall deras lärare. Som det
är beställt, har folket ej mycket att bestämma öfver dem, då
är de rikke blott, som egentligen har något att säga, de fattiga
få dock i mån efter sina inkomster betala lika mycket till
ras underhåll som den rikare.

I denna fråga antogs enhälligt en så lydande resolution
Mötet anser, att tjänstemännen äro folkets tjänare och ej dess her-
oaktade vissa tjänstemän synas vilja anse sig såsom sådana
ty, såsom aflönade af folket, måste de vara dess tjänare.
§ 6.

Inlemnade de utredde frågouppställarne följande frågor
som förslag till diskussionsämnen till följande möte: 1° Skall
vår folkskoleundervisning enligt nuvarande ritus, sägas om-
fatta de kunskaper, som det uppsvärande släktet för från-
väst behöfver? 2° Skall Sveriges lagar enligt nuvarande för-
rättningar, sägas blija stiftade af folket? 3° På hvilken basis
ett verkligt äktenskaps byggas? 4° Hvarför dansar man
och hvad nytta med för dansen? (C. Granlund.)
5° Hvar är lycka och huru uppsäms den? 6° Hvar ligger
Största orsaken till fattigdom? (Nils Larsson.)
och besluts, att de alla skulle sättas på fördragningslistan
nästa möte.

Till ordförande för nästa möte valdes Per Pers
Stalen och till vice ordförande för samma möte C.
Larsson. Stalen.

ett förslag till protokoll för nästa möte, hålles vid Carlsson
Backen och Johan Persson i Bole.

87.

Nästa möte kommer att hållas Söndagen den 18 Maj kl. 4 e.m.
hos Carl Persson i Backen.

Som ovan.

Olof Nilsson
ordf.

Simon Nilsson i Ståle
Sekreteraren

Justerat:
Magnus Larsson Backen
Johan Persson Backen